

Prepoznavanje i prevencija

Roditelji

Roditelji mogu na vrijeme reagirati, prepoznati, djelovati i spriječiti teže posljedice vršnjačkog nasilja. Roditeljima djece koja trpe zlostavljanje, teže je uočiti ovaj problem jer se dijete često bez razloga srami, ali i plaši toga što mu se dešava i teško o tome govori. Zato roditelji često nisu ni svjesni u početku da postoji problem.

Ukoliko pažljivije posmatraju i analiziraju svoje dijete i njegovo ponašanje, mogu uočiti određene karakteristike koje sugeriraju da je ono zlostavljano ili da je sklono nasilnom ponašanju.

Dijete koje je žrtva nasilja neophodno je najprije ohrabriti i pružiti mu podršku. Ukoliko ste roditelj zlostavljanog djeteta, obratite se nadležnima u školi i policiji i budite dosljedni u prijavljivanju svake vrste prijetnje ili nasilja nad vašim djetetom. Svaki izostanak reakcije može biti fatalan i ostaviti dugoročne posljedice na zdravlje i život djeteta.

Škola

Vršnjačko nasilje se najčešće dešava u ili blizu škole, budući da je to mjesto na kojem se djeca najčešće međusobno susreću. Ono se jednako dešava u manjim i većim školama, u ruralnim i urbanim sredinama. Zlostavljanje se najčešće dešava na školskim hodnicima, igralištima, WC-ima, ali i u razredu pred ostalim učenicima kao svjedocima. Ono se može događati i na ulici dok se djeca vraćaju kući nakon nastave, u javnim prijevoznim sredstvima, parkovima i slično.

S obzirom da se vršnjačko zlostavljanje najčešće dešava u i oko škole, ova institucija sa svim njezinim članovima može i treba da stvara atmosferu u kojoj će se učenici i nastavnici osjećati sigurno i sretno. Obaveza nastavnika i škole je da, ako se nasilje dešava u školi, s tim upoznaju roditelje, policiju i socijalnu službu (postupci su definisani zvaničnim Protokolom o postupanju u slučaju nasilja u školi).

Ne smijemo biti promatrači nasilja ili nijemi svjedoci. Svaki put kada prešutite da ste vidjeli nasilje, postali ste saučesnik!

**BUDI DRUG
BUDI COOL**

Nasilje putem kompjutera - cyber bullying

Važno je prijaviti i tretirati cyber-bullying isto kao i svaki drugi oblik nasilja!

Kompjuterski kriminalitet predstavlja oblik kriminalnog ponašanja kod kojeg se korištenje kompjuterske tehnologije i informacionih sistema koristi kao način izvršenja krivičnog djela ili se kompjuter upotrebljava kao sredstvo ili cilj izvršenja. Kompjuterski kriminalitet je, također, protivpravna povreda imovine kod koje se računarski podaci s predumišljajem mijenjaju (manipulacija računara), razaraju (računarska sabotaža) ili se koriste zajedno s hardverom.

Cyber-bullying je kada osoba bez dozvole snima ili fotografiše druge i to šalje dalje; kada neko ucjenjuje, uznemirava pozivima, neprikladnim porukama, ili zlostavlja druge putem raznih internetskih sadržaja.

Kompjuterskim kriminalom sve češće se koriste i maloljetnici.

Ukoliko vas neko zlostavlja na internetu, bitno je uraditi sljedeće:

1. Sačuvajte uvredljiv sadržaj koji vam je poslat, kao dokaz (Facebook komentar, tweet, poruke, e-mail, i sl.);
2. Nemojte odgovarati na uvredljiv sadržaj, jer se time situacija samo može pogoršati;
3. Sačuvajte identitet osobe koja vas zlostavlja, čak i ako se radi o nadimku, a ne pravom imenu i prezimenu;
4. Obavijestite odraslu osobu kojoj vjerujete (roditelj, nastavnik, starija sestra/brat, uposlenike škole) i tražite njihovu podršku, bez obzira na uvredljiv sadržaj; ustrajte uprkos eventualnom stidu i strahu;
5. Nakon što su roditelji obaviješteni o cyber nasilju, potrebno je sastati se sa školskim osobljem ali i roditeljima/starateljima osobe koja je slala poruke.

Više informacija na www.danruzicastihmajica.ba

Projekat prevencije vršnjačkog nasilja u školama
Dan ružičastih majica provodi udruženje za razvoj društva „Kap“

www.udruzenje-kap.com

Međunarodni dan prevencije vršnjačkog nasilja u školama

Srijeda, 22. februar 2017. godine

**BUDI DRUG
BUDI COOL**

Milioni mladih ljudi u cijelom svijetu obilježavaju Međunarodni dan prevencije vršnjačkog nasilja „Dan ružičastih majica“ (Pink Shirt Day). Ovaj dan obilježava se od 2007. godine kada je dječak u Kanadi bio izložen vršnjačkom nasilju zbog dolaska u školu u ružičastoj majici.

Ispostavilo se da je majica simbolizirala dječakovu podršku teško bolesnoj majci od karcinoma dojke. Školske kolege solidarisale su se sa zlostavljanim dječakom i sutradan su se svi pojavili u školi u ružičastim majicama. Od tada, ružičasta majica postala je simbol borbe protiv vršnjačkog nasilja i prepoznatljiv simbol inicijative i međunarodno prepoznate godišnjice prevencije vršnjačkog nasilja u školama.

www.danruzicastihmajica.ba

Dan Ruzicastih majica

Šta je nasilje?

- Nasilje ili zlostavljanje (bullying) je svaki oblik ponašanja čiji je cilj namjerno povređivanje ili nanošenje psihičkog ili fizičkog bola drugoj osobi. Jedna od najvažnijih karakteristika nasilja ili bullyinga jeste njegovo učestalo ponavljanje, pri čemu je prepoznatljivo stvaranje odnosa nadmoći jednog djeteta ili grupe djece nad drugim.
- Dugotrajno zlostavljanje kao negativan vid ponašanja se može vršiti putem fizičkog kontakta, riječima, ali i odsustvom istih, npr. izolacijom. Upravo trajanje i ponavljanje zlostavljanja definiraju vršnjačko nasilje kao takvo, čime se ono bitno razlikuje od drugih vidova ponašanja među djecom, poput zadirkivanja.

Vrste nasilja

- **Fizičko nasilje** – kada neko fizički ozljeđuje drugu osobu. To može biti udaranje, guranje, čupanje, zatvaranje, otimanje, uništavanje stvari, i sl.;
- **Verbalno/emocionalno nasilje** – kada se koriste pogrдне, uvredljive riječi, prijetnje, ismijavanje, ruganje ili omalovažavanje s ciljem povrede nećijih osjećanja. Ovdje spadaju i uvrede na rasnoj, etničkoj, spolnoj, rodnoj i religioznoj osnovi;
- **Internet nasilje- cyber bullying** – ovo je nasilje koje se vrši putem interneta, telefona, društvenih mreža; Napadi se većinom sastoje od slanja uznemirujućih poruka, krađom lozinki, objavljivanju privatnih podataka i fotografija, širenjem neistine, lažnog predstavljanja ili neprimjerenim komentarima.
- **Socijalno/društveno nasilje** – ogovaranje ili širenje glasina i laži o nekoj osobi s ciljem njene izolacije iz društva;
- **Ekonomsko nasilje** – pod ovim nasiljem se podrazumijeva iznuda te krađa novca i/ili stvari;
- **Seksualno nasilje** – ovaj vid nasilja podrazumijeva svaki neželjeni fizički dodir intimnih dijelova tijela, prinuđivanje na seksualni čin ili bilo kakavu insinuaciju takvog čina, te uvredljive komentare koji se tiču djetetove seksualnosti.

Žrtve vršnjačkog nasilja

Djeca i mladi koji su potencijalne ili žrtve vršnjačkog nasilja, često su fizički slabija. Oni koji trpe nasilje često pogrešno misle da je problem u njima i da imaju neku neprihvatljivu osobinu, što nije istina. Važno je da svi – roditelji, druga djeca i nastavnici to jasno kažu. Takva djeca su često introvertna, plašljiva, izolovana od drugih, nesigurna u sebe.

Savjet: Djeca koja na bilo koji način trpe nasilje o tome moraju razgovarati s roditeljima, nastavnikom i policijom. Prikrivanje samo produbljuje nasilje i vodi ka tome da postanu žrtve bullyinga! Također, kada idu u školu ili se vraćaju, djeca koja na bilo koji način trpe uvrede ili bilo koji oblik nasilja, uvijek treba da se kreću u grupi, nikako sami.

Kako prepoznati dijete koje trpi nasilje?

Istraživanja pokazuju da se zlostavljana djeca plaše ići u školu, govore da imaju glavobolje, stomachne tegobe, anksiozna su, postaju lijena i nezainteresirana.

Često se u kući počinju ljutiti za svaku sitnicu, postaju skloni svađama, lažima i bježanju od obaveza. Ukoliko se ne reaguje na vrijeme, nerijetko žrtva vremenom može postati nasilnik.

Djeca koja trpe nasilje počinju da imaju loše mišljenje o sebi, gube samopoštovanje, samopouzdanje, počinju da dobijaju lošije ocjene u školi, usamljena su, a u najgorim slučajevima postaju i suicidalna.

Ovakva iskustva izazivaju u djeci učestali osjećaj straha, srama i nelagode, što je glavni uzrok njihove šutnje o tome. Međutim, važno je da se ohrabre djeca žrtve vršnjačkog nasilja da prijave problem odmah kada se počnu pokazivati prvi znakovi, i to prvenstveno roditeljima i nadležnima u školi. Samo tako, začarani krug nasilja može biti prekinut! Istovremeno, djeca koja imaju negativna iskustva trebaju stručnu pomoć na razvoju svojih socijalnih vještina, samopoštovanja i vraćanja vjere u sebe i druge.

Djeca i mladi skloni nasilnom ponašanju

Djeca ili mladi koji su skloni nasilju, mogu djelovati pojedinačno ili u grupi. Osnovna osobina onih koji čine nasilje jeste agresivnost prema vršnjacima. Riječ je o mladim ljudima koji uglavnom nisu stekli vještine ni znanje kako da riješe sukob na primjeren način, zbog čega se često svađaju, vrijeđaju druge ili fizički sukobljavaju i u tome ne vide nikakav problem. Ponekad se dešava da agresivnost ispoljavaju i prema odraslima (roditeljima, nastavnicima i drugima). Ovakav neadekvatan vid ponašanja očiti je dokaz da dijete nije savladalo vještinu nenasilnog komuniciranja.

Djevojčice kao i dječaci jednako mogu biti skloni nasilnom ponašanju i najčešće su nasilni prema djeci istog spola. Dječaci češće ispoljavaju fizičko i verbalno nasilje kao vidljivi oblik nasilja, dok djevojčice češće, ali ne isključivo, pribjegavaju ogovaranju, širenju neistine, te isključivanju određenih drugarica iz kruga, što predstavlja neizravne oblike nasilja.

Djeca i mladi koji su skloni nasilnom ponašanju, nalaze zabavu u vrijeđanju i zlostavljanju slabijih od sebe, pogrešno misleći da su tako više vrijedni. Nasilnik za žrtve najčešće bira tjelesno slabiju djecu, mirne, nesigurne osobe, djecu slabijeg imovnog stanja i one za koje pretpostavljaju da ih neće prijaviti starijima.

Maloljetnicima koji su skloni nasilnom ponašanju nedostaje suosjećajnosti prema drugima. Takva djeca su često neodgovorna, razdražljiva i impulsivna, često lažu, a svoju «moć» najefikasnije demonstriraju kroz nasilje. Vrlo često su to djeca koja su i sama na neki način zanemarena i koja doživljavaju nasilje kao uobičajen način komunikacije.

